

1.10.2014

OM 27/51/2014

Kunnanhallitus (pl. Ahvenanmaan maakunta)

VUODEN 2015 EDUSKUNTAVALIT: Äänestyspaikkojen määrittäminen ja niistä ilmoittaminen, vaalimateriaali, vaalitietojärjestelmän käyttö, vaalikoulutus ym.

Seuraavat yleiset vaalit ovat eduskuntavaalit, jotka toimitetaan sunnuntaina 19.4.2015. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 8.-14.4.2015 (keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 8.-11.4.2015 (keskiviikosta lauantaihin). Suomalaisessa laivassa ulkomaan ennakkoäänestys voidaan aloittaa jo keskiviikkona 1.4.2015.

Oikeusministeriö pyytää kunnanhallitusta saattamaan tämän kirjeen kunnan keskusvaalilautakunnan tietoon. Kirje on luettavissa oikeusministeriön vaalisivuilla www.vaalit.fi.

1. Vaalilainsäädäntö

Vaalilakiin (714/1998) ei ole tehty muutoksia keväällä 2014 toimitettujen europarlamenttivaalien jälkeen. Ajantasainen vaalilaki löytyy osoitteista www.finlex.fi ja www.vaalit.fi/24733.htm.

Syyskaudella 2014 on tarkoitus antaa eduskunnalle vielä HE vaalilain muuttamiseksi, jossa ehdotetaan kunnallisvaalien nimen muuttamista kuntavaaleiksi ja kuntavaalien vaalipäivän siirtämistä lokakuun neljännestä sunnuntaista huhtikuun kolmanteen sunnuntaihin sekä sitä, että seuraavat kuntavaalit toimitettaisiin uuden aikataulun mukaisesti huhtikuun kolmantena sunnuntaina vuonna 2017. Samassa yhteydessä vaalilain 5 §:ää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että vuoden 2015 alussa voimaan tulevat kunta- jaon muutokset otetaan huomioon. Kyseinen HE liittyy kuntalain kokonaisuudistukseen ja annetaan yhtä aikaa uutta kuntalakia koskevan HE:n kanssa.

2. Vaalipiirit ja vaalipiirilautakunnat

Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2013 tehtyä vaalilain muutosta (271/2013), jossa yhdistettiin Kymen ja Etelä-Savon vaalipiirit uudeksi Kaakkois-Suomen vaalipiiriksi sekä Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan vaalipiirit uudeksi Savo-Karjalan vaalipiiriksi. Kaakkois-Suomen vaalipiirilautakunta pitää kokouksensa Mikkelissä ja Savo-Karjalan vaalipiirilautakunta Kuopiossa.

Muutoksen jälkeen vaalipiirejä on siten koko maassa 13. Oikeusministeriö on pyytänyt aluehallintovirastoja asettamaan jokaiseen vaalipiiriin vaalipiirilautakunnan lokakuun 2014 loppuun mennessä.

Vaalipiireistä valittavien kansanedustajien lukumäärät määräytyvät väestötietojärjestelmässä 31.10.2014 olevan tilanteen mukaan. Valtioneuvosto tekee paikkajaosta päätöksen marraskuun puolivälissä.

3. Äänestyspaikat vuoden 2015 eduskuntavaaleissa

Perustuslain 14 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Tämän nojalla kunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että äänioikeutettujen äänestysmahdollisuudet vaaleissa ovat riittävät sekä ennakkoäänestyksessä että vaalipäivänä.

Oikeusministeriö pitää ennakkoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen riittävää lukumäärää yhtenä keskeisenä tekijänä hyvän äänestysaktiivisuuden saavuttamiselle eduskuntavaaleissa.

Yleisten ennakkoäänestyspaikkojen määrääminen

Vaalilain 9 §:n mukaan kunnanhallitus päättää kotimaan yleisten ennakkoäänestyspaikkojen lukumäärästä ja sijainnista kunnassa. Jokaisessa kunnassa on oltava vähintään yksi ennakkoäänestyspaikka, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Kunnanhallituksen asiana on myös suorittaa tätä varten mahdolliset tarvittavat hankinnat siten kuin hankinnat kunnassa suoritetaan. Jos kunta järjestää ennakkoäänestyksen jonkin ulkopuolisen tahon tiloissa, esimerkiksi Itella Posti Oy:n ylläpitämissä pisteissä (postit ja tilapäiset pisteet)¹ tai kauppakeskuksen aulatilassa, se sopii siitä itsenäisesti suoraan asianomaisen tahon kanssa.

¹ Jo kevään 2014 europarlamenttivaaleissa sovellettiin menettelyä, jossa vanhaa puitesopimusta Itellan ja oikeusministeriön välillä ei enää ollut, mutta Itella tarjosi edelleen ennakkoäänestyspalveluita valitsemilleen kunnille ja kukin asianomainen kunta päätti entiseen tapaan itsenäisesti, käyttikö se Itellan palveluita vai hoitiko se ennakkoäänestyksen jollain muulla tavalla. Samalla tavalla toimitaan myös vuoden 2015 eduskuntavaaleissa. Itella on ilmoittanut oikeusministeriölle, että sen myynti ottaa asianomaisiin kuntiin yhteyttä syksyn 2014 aikana ja että tavoitteena on, että Itellan ja kuntien sopimukset tehtäisiin vuoden loppuun mennessä.

Yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja määritessään kunnanhallituksen on otettava huomioon tämän kirjeen liitteessä 1 mainitut näkökohdat.

Vaalipäivän äänestyspaikkojen määrääminen

Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jolle sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueiden koosta taikka asukasmäärästä ei vaalilaissa ole tarkempia määräyksiä. Äänestysalueista päättää valtuusto.

Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa noudatetaan sitä äänestysaluejakoa, joka tulee voimaan 15. päivänä lokakuuta 2014 ja joka perustuu kuntien 30.4.2014 mennessä maistraateille ilmoittamiin äänestysaluejakopäätöksiin.

Jokaisella äänestysalueella on kunnanhallituksen päätöksellä määrätty *vaalipäivän äänestyspaikka*. Vaalipäivänä äänestäjä voi äänestää vain sen äänestysalueen äänestyspaikassa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kohdalleen. Oikeusministeriö suosittelee, että päättäessään vaalipäivän äänestyspaikoista kunnat noudattavat soveltuvin osin tämän kirjeen liitteessä 1 olevia yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja koskevia kriteereitä.

Viime vuosina kunnat ovat vähentäneet merkittävästi äänestysalueidensa määrää. Tämä on siten merkinnyt tuntuvaa heikennystä äänioikeutettujen mahdollisuuksiin äänestää vaalipäivänä. Ministeriö suosittelee, että jatkossa nykyistä äänestysalueiden määrää ei enää vähennettäisi ilman pakottavaa tarvetta, vaan päinvastoin tutkittaisiin mahdollisuuksia lisätä äänestysalueiden määrää seuraaviin vaaleihin. Todettakoon myös tässä yhteydessä, että mahdollinen äänioikeusrekisterin käyttö vaalipäivän äänestyksessä (ks. tämän kirjeen s. 5) ei ole peruste vähentää äänestysalueiden määrää.

Äänestyspaikkoja koskevien päätösten aikataulu ja vaalitietojärjestelmään merkittävät tiedot

Kunnanhallituksen tulee tehdä päätökset yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista hyvissä ajoin siten, että paikat voidaan merkitä oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään (VAT) 23.1.2015 mennessä.

Vaalilain 9 §:n 4 momentin mukaisesti kunnanhallituksen on huolehdittava siitä, että Väestörekisterikeskuksen ylläpitämään äänestyspaikkarekisteriin, jona toimii oikeusministeriön vaalitietojärjestelmän pohjatietojärjestelmä, merkitään Väestörekisterikeskuksen määräämällä tavalla jokaisen kunnassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan

- nimi,
- käyntiosoite,
- aukiolopäivät ja päivittäiset aukioloajat sekä

vaalipäivän äänestyspaikan

- nimi ja
- käyntiosoite sekä

muut Väestörekisterikeskuksen määräämät tiedot.

Väestörekisterikeskus antaa kunnanhallituksille tarkempia ohjeita tietojen ilmoittamisesta pohjatietojärjestelmään joulukuussa 2014 lähetettävässä kirjeessään. Samoin VAT-ohjeessa nro 2b tulee olemaan tarkemmat ohjeet tietojen ilmoittamisesta. Näihin ohjeisiin on huolellisesti tutustuttava ja niitä tarkoin noudatettava.

Ennakkoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen tiedot on merkittävä pohjatietojärjestelmään viimeistään perjantaina 23.1.2015 klo 12².

Kunnan keskusvaalilautakunnan on samassa määräjassa huolehdittava myös siitä, että pohjatietojärjestelmään merkitään keskusvaalilautakunnan voimassa olevat yhteystiedot vuoden 2015 eduskuntavaaleissa ja että tiedot kuitataan järjestelmässä tarkistetuiksi. Erityisesti tulee huolehtia, että pohjatietoihin merkitään
-ilmoituskortille tulostuva kunnan keskusvaalilautakunnan puhelinnumero (ns. yleisöpuhelin) ja
-vaaliluettelon toimitusosoite, jonka tulee olla käyntiosoite (ei PL-osoite).

Kaikkien edellä mainittujen tietojen, siis

- ennakkoäänestyspaikkatietojen,
- vaalipäivän äänestyspaikkojen tietojen ja
- keskusvaalilautakunnan yhteystietojen

tulee ehdottomasti olla oikein, koska ne tulostetaan äänioikeutetuille lähetettävään ilmoituskorttiin ja sen liitteelle. Kunnan tehtävä on huolehtia siitä, että pohjatietojärjestelmässä tiedot ovat 23.1.2015 klo 12 lopullisesti siinä muodossa kuin niitä käytetään vuoden 2015 eduskuntavaaleissa. Vastuu tietojen oikeellisuudesta on siis kunnalla.

4. Vaalitietojärjestelmän käyttö

Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa kaikki kunnat voivat käyttää seuraavia vaalitietojärjestelmän osajärjestelmiä:

- 1) pohjatietojärjestelmä (keskusvaalilautakunta),
- 2) äänioikeustietojärjestelmä (ennakkoäänestyksen vaalitoimitsija sekä keskusvaalilautakunta ns. ”jälkikirjauksissa”),
- 3) tuloslaskentajärjestelmä (keskusvaalilautakunta alustavassa ääntenlaskennassa).

Vaalitietojärjestelmän käyttöä hallinnoi Oikeusrekisterikeskus (ORK), jossa on järjestelmän pääkäyttäjä sekä vaalituki (vaalituki@om.fi), joka antaa järjestelmän käytöstä tarkemmat ohjeet. Vaalitietojärjestelmän käyttöpalvelutoimittajana jatkaa Tieto Oyj.

Vaalitietojärjestelmän käyttäjähallinta perustuu ns. vahvaan tunnistamiseen eli jokaisella vaalitietojärjestelmän osajärjestelmää käyttävällä henkilöllä tulee olla joko sirullinen

² Vaalilain 9 §:n mukaan äänestyspaikkoina vaaleissa ovat ne kotimaan yleiset ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat, jotka ovat äänestyspaikkarekisterissä päivän päättyessä 51. päivänä ennen vaalipäivää. Käytännössä rekisterin viimeiseksi päivityspäiväksi on kuitenkin määrättävä aikaisempi ajankohta, tässä tapauksessa 23.1.2015, koska jokaiselle äänioikeutetulle postitettavaan ilmoituskorttiin liitetään luettelo äänioikeutetun omassa vaalipiirissä olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista osoitteineen ja aukioloaikoineen. Oikovedosten valmistamiseen ja tarkistamiseen sekä luetteloiden painattamiseen on varattava riittävästi aikaa.

henkilökortti, verkkopankkitunnukset tai matkapuhelimeen liitetty henkilövarmenne (mobiilivarmenne).

Kaikkiin osajärjestelmiin on europarlamenttivaalien jälkeen tehty joukko pienehköjä toiminnallisia parannuksia käyttäjiltä saatujen palautteiden pohjalta. Pääosin järjestelmien käyttäminen on kuitenkin samanlaista kuin europarlamenttivaaleissa.

Vaalituki antaa vaalitietojärjestelmän käytöstä tarkempia ohjeita ja aikatauluja erikseen vaalien valmisteluperiodin aikana. Seuraavassa kiinnitetään kuntien huomiota kahteen erityiseen käyttötapaukseen.

Äänioikeustietojärjestelmän käyttäminen vaalipäivänä

Äänioikeustietojärjestelmää ("sähköinen vaaliluettelo") on käytetty vaalipäivän äänestyksessä jo neljissä vaaleissa: vuoden 2011 eduskuntavaaleissa se oli käytössä 31 kunnassa vain yhdellä äänestysalueella, vuoden 2012 presidentinvaaleissa noin 60 kunnassa noin 120 äänestysalueella, vuoden 2012 kunnallisvaaleissa noin 80 kunnassa noin 250 äänestysalueella ja vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa 102 kunnassa 300 äänestysalueella. Kuntien käyttökokemukset järjestelmästä ovat olleet positiivisia.

Sähköisen vaaliluettelon europarlamenttivaaleissa käytettyä järjestelmäversiota on edelleen kehitetty käyttäjäystävällisempään suuntaan. Samoin järjestelmäversion asennusta on helpotettu siten, että asennus tehdään nyt vain kerran per työasema.

Sähköistä vaaliluetteloa voidaan käyttää paperisen vaaliluettelon sijasta tai sen rinnalla. Jokaisella äänestysalueella on kuitenkin oltava myös paperinen vaaliluettelo.

Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa sähköisen vaaliluettelon käyttöä vaalipäivän äänestyksessä jatketaan maltillisesti, alustavan suunnitelman mukaan seuraavasti:

- Vuosien 2011-2014 vaaleissa järjestelmää käyttäneet kunnat: Järjestelmää voidaan käyttää millä tahansa kunnan päättämällä äänestysalueilla. Kunnan on kuitenkin hyvissä ajoin ennen vaaleja ilmoitettava nämä äänestysalueet vaalituelle.
- Muut kunnat: Kunta voi ilmoittaa vaalituelle kiinnostuksensa käyttää järjestelmää yhdellä äänestysalueella. Sen jälkeen vaalituki arvioi, onko kunnan mukaantulo asianmukaista vaalitietojärjestelmän kokonaisuuden käyttö huomioiden.

Oikeusministeriö ja vaalituki varaavat itselleen mahdollisuuden rajoittaa mukaan tulevien äänestysalueiden lukumäärää. Kunta voi myös perua tekemänsä ilmoittautumisen, jos ilmenee esimerkiksi teknisiä ongelmia.

Korostettakoon vielä, että äänioikeusrekisterin käyttäminen vaalipäivän äänestyksessä on näissä eduskuntavaaleissa ja myös jatkossa kunnalle täysin vapaaehtoista eli mahdollisuus käyttää paperista vaaliluetteloa tulee jatkossakin säilymään. Näin ollen mahdollinen äänioikeusrekisterin käyttö ei ole peruste vähentää äänestysalueiden määrää (ks. s. 3).

Laskentajärjestelmän käyttö alustavassa laskennassa suoraan äänestysalueelta

Vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa neljässä kaupungissa (Jyväskylä, Oulu, Pori ja Tampere) alustavan laskennan tuloksia tallennettiin laskentajärjestelmään suoraan äänestysalueilta. Kaupunkien kokemukset tästä olivat myönteisiä.

Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa myös muut kunnat voivat ilmoittaa vaalituella kiinnostuksensa sanottuun menettelyyn. Tarkoitus on kuitenkin edetä tässä asiassa maltillisesti, joten muut kuin edellä mainitut neljä kuntaa voivat tulla mukaan näissä eduskuntavaaleissa enintään yhdellä äänestysalueella. Ministeriö ja vaalituki varaavat tältäkin osin itselleen mahdollisuuden rajoittaa mukaan tulevien kuntien ja äänestysalueiden lukumäärää ja kunnalla on myös ilmoittautumisensa perumismahdollisuus.

Menettelyä käytävillä äänestysalueilla tulee kuitenkin olla varajärjestelmänä perinteinen menettely laskentatietojen ilmoittamisesta kunnan ilmoituskeskukselle.

5. Vaalimateriaali ja vaaliohjeet

Oikeusministeriön ja Editan vaalimateriaalin tilausjärjestelmä avataan keskusvaalilautakuntien käyttöön joulukuussa. Keskusvaalilautakunnan tulee merkitä järjestelmään tarvitsemansa vaalimateriaali viimeistään 12.1.2015. Oikeusministeriö lähettää tilausjärjestelmän käytöstä tarkemmat ohjeet erikseen.

Vaalimateriaalin jakelu keskusvaalilautakunnille suoritetaan 16.2.2015 lukien.

Vaaliohjeet ja vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet (VAT-ohjeet) jaetaan keskusvaalilautakunnille helmikuussa 2015, kuitenkin niin, että VAT-ohjeet nro 1 ja 2b jaetaan kunnille jo joulukuussa 2014.

6. Vaalikoulutus

Oikeusministeriön koulutus

Europarlamenttivaalien jälkeen oikeusministeriö ja vaalituki tiedustelivat keskusvaalilautakunnilta muun ohessa sitä, miten tarpeellisena ne pitävät oikeusministeriön järjestämää koulutusta vuoden 2015 eduskuntavaaleissa. Vastaajista (222) 56 % piti koulutusta joko tarpeellisena tai erittäin tarpeellisena.

Kyselyn tuloksesta johtuen oikeusministeriö järjestää helmi-maaliskuussa 2015 perinteisen vaalikoulutustilaisuuden kussakin vaalipiirissä. Koulutuspäivät ja -paikat osoitteineen on lueteltu tämän kirjeen liitteessä 2.

Koulutustilaisuuksiin osallistuminen on vapaaehtoista. Niihin ei tarvitse erikseen ilmoittautua, vaan riittää kun osallistujat saapuvat paikalle. Koulutustilojen rajoitetusta koosta johtuen suosittelemme, että kustakin kunnasta osallistuisi koulutuspäivään enintään

kolme-neljä henkilöä. Osallistuminen on maksutonta, mutta toisaalta oikeusministeriö ei korvaa osallistujien matka- eikä ruokailukuluja.

Koulutuksessa käydään läpi vaaliohjeissa ja VAT-ohjeissa selostettuja asioita:

- kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävät,
- ennakkoäänestyksen järjestäminen
- vaalipäivän äänestyksen järjestäminen
- vaalitietojärjestelmän käyttö:
  - äänioikeustietojärjestelmä yleisessä ennakkoäänestyspaikassa,
  - äänioikeustietojärjestelmä keskusvaalilautakunnassa ("jälkikirjaukset"),
  - äänioikeustietojärjestelmä vaalilautakunnassa ("sähköinen vaaliluettelo"),
  - laskentajärjestelmä (alustava ääntenlaskenta).

Tilaisuuksissa on paikalla myös asianomaisen vaalipiirilautakunnan edustaja.

Kunnan oma koulutus

Kunnan keskusvaalilautakunnan tulee kouluttaa, opastaa ja neuvoa kunnan muita vaaliviranomaisia (vaalilautakunnat, vaalitoimikunnat sekä yleisten ennakkoäänestyspaikkojen ja kotiaäänestyksen vaalitoimitsijat), jotta nämä suoriutuvat heille kuuluvista tehtävistä. Kunnan oman koulutuksen merkitystä on syytä korostaa, koska ainakin vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa esiintyi tapaus, jossa ennakkoäänestyksen vaalitoimitsijan havaittiin toimivan tehtävässään virheellisesti. Keskusvaalilautakunnan koulutusmateriaalina voivat olla esimerkiksi oikeusministeriön vaaliohjeet ja VAT-ohjeet. Vaalitietojärjestelmän pääsivulta näkyvästä www-osoitteesta on nähtävissä lisäksi videoita eri osajärjestelmien käytöstä.

Vaalitietojärjestelmän koulutuskanta, jossa voi harjoitella eri osajärjestelmien käyttöä, on kuntien käytettävissä 2.2.2015 lukien.

7. Kunnille suoritettava kertakorvaus

Vaalilain 188 §:n mukaisesti oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaiselta eduskuntavaaleissa äänioikeutetulta kunnan asukkaalta.

Korvauksen määrä voidaan vahvistaa vasta, kun valtion ensi vuoden talousarvio on vahvistettu ja siitä ilmoitetaan kunnille myöhemmin. Mainittakoon, että vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa kertakorvauksen määrä oli 2,0 euroa, kuitenkin vähintään 2400 euroa per kunta.

Korvaus suoritetaan kunnille syksyllä 2015.

8. Lisätietoa

Lisätietoja vaaleihin liittyvistä kysymyksistä:

- www.vaalit.fi.
- vaalijohtaja Arto Jääskeläinen, puh. 02951 50128,
- neuvotteleva virkamies Jussi Aaltonen, puh. 02951 50560,
- ylitarkastaja Heini Huotarinen, puh. 02951 50127,
- osastosihteeri Terttu Tuomi, puh. 02951 50206,
- VAT-asioissa oikeusrekisterikeskuksen (ORK) **vaalituki**, puh. 02956 65609, jossa vastaavat ylitarkastaja Jukka Leino, sovellussuunnittelija Anniina Tjurin (VAT:in pääkäyttäjä), sovellussuunnittelija Marita Kolehmainen ja IT-suunnittelija Otto Palmu.

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@om.fi sekä vaalituki@om.fi.

Vaalijohtaja

Arto Jääskeläinen

Ylitarkastaja

Heini Huotarinen

- LIITTEET
- 1) Yleisten ennakkoäänestyspaikkojen määäämisestä
  - 2) Vaalikoulutukset 2015
  - 3) Eräitä määräaikoja eduskuntavaaleissa 2015

LIITE 1:

YLEISTEN ENNAKKOÄÄNESTYSPAIKKOJEN MÄÄRÄÄMISESTÄ

Yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja määritessään kunnanhallituksen tulee kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

Ennakkoäänestyspaikkoja oltava riittävästi

Kunnan on ehdottomasti huolehdittava siitä, että yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja on kunnassa riittävästi suhteessa kunnan äänioikeutettujen määrään, jotta ennakkoäänestäminen olisi äänestäjille mahdollisimman vaivatonta ja vähän aikaa vievää.

Missä ennakkoäänestyspaikan tulisi sijaita?

Ennakkoäänestyspaikat on syytä sijoittaa sellaisiin paikkoihin, joihin äänestäjien on helppoa tulla ja joihin he vaivattomasti osaavat. Yksi hyvä tapa on sijoittaa ennakkoäänestyspaikkoja sinne, missä äänestäjien muutoinkin tiedetään liikkuvan. Kuitenkin myös taajamien ulkopuolella asuville on järjestettävä asianmukaiset ennakkoäänestysmahdollisuudet.

Ennakkoäänestyspaikan on oltava aatteellisilta ja taloudellisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton, jotta mahdollisimman monet äänestäjät tulevat sinne mielusti.

Viimeisimmissä vaaleissa hyviä kokemuksia on saatu mm.

- postikonttoreista,
- kirjastoista,
- erilaisten liike- tai kauppakeskusten aulailoista,
- kunnantaloista ja muista kunnan virastoista,
- eri oppilaitoksista,
- kunnan palvelukeskuksista ja
- yhteispalvelupisteistä sekä
- liikkuvista äänestyspaikoista eli äänestysbusseista ja yhteysaluksista ja vastaavista.

Yksi esimerkki uudenaikaisesta ratkaisusta on ollut Helsinki-Vantaan lentoaseman terminaaliiin perustettu yleinen ennakkoäänestyspaikka.

Yleistä ennakkoäänestyspaikkaa ei saa sijoittaa sellaiseen paikkaan, johon kaikilla äänioikeutetuilla ei ole pääsyä. Tällaisia paikkoja saattavat olla esimerkiksi varuskunta-alueet.

Ennakkoäänestyspaikkojen esteettömyys

Liikuntavammaisten ja muiden liikuntaesteisten ennakkoäänestämismahdollisuuksiin on kiinnitettävä huomiota. Mahdollisuuksien mukaan vammaisten käyttämille kulkuvälineille on pyrittävä varaamaan pysäköintitilaa ennakkoäänestyspaikan välittömässä läheisyydessä ja järjestämään heidän avustamisensa äänestyspaikan ulko- ja sisäpuolella. Ää-

nestyspaikalla mahdollisesti olevat kynnykset ja portaat on varustettava esimerkiksi sellaisella luiskalla, että rollaattoria tai sähkökäyttöistä pyörätuolia käyttävä pääsee esteettä äänestystilaan. Pyörätuolia käyttäviä varten tulisi myös olla äänestyskoppi, johon pyörätuoli mahtuu tai irrallinen kirjoitusalue varustettuna suojuksella, jonka turvin äänestäjä voi muiden näkemättä täyttää äänestyslippunsa. Aiemmissa vaaleissa esteettömyydessä mahdollisesti havaitut puutteet tulee pyrkiä korjaamaan.

Järjestyksenpidon ja vaalimainontakiellon huomioiminen

Ennakkoäänestyspaikan on sekä tiloiltaan että sijainniltaan sovittava tarkoitukseensa myös järjestyksenpidon kannalta. Vaalilain 56 §:n 1 momentissa on säädetty järjestyksestä ennakkoäänestyspaikassa ja siihen liittyen niin sanotusta vaalimainontakiellosta. Käytännön syistä vaalimainontakiellon ulottuvuus voi eräissä ennakkoäänestyspaikoissa olla alueellisesti rajatumpi kuin yleensä vaalipäivänä äänestysalueen äänestyspaikassa. Mikäli ennakkoäänestyspaikka perustetaan esimerkiksi kauppakeskukseen, kunnan keskusvaalilautakunnan on tarvittaessa etukäteen oltava yhteydessä kauppakeskuksen johtoon ja varmistauduttava siitä, että ennakkoäänestys otetaan asianmukaisesti huomioon kauppakeskuksen muussa toiminnassa. Tällöin yhtenä vaalimainontakiellon ulottuvuutta koskevana vähimmäisvaatimuksena voidaan pitää sitä, että vaalikampanjointi ja vaalimainonta eivät saa näkyä tai kuulua ennakkoäänestyspaikkaan eikä sen ulko-ovelle/sisäänkäyntiin.

Riittävästi tilaa ja vaalitoimitsijoita

Ennakkoäänestystilan tulee olla riittävän suuri, jotta äänestys voidaan toimittaa sujuvasti ja luotettavasti eli äänestäjän vaalisalaisuus, vaalivapaus ja vaalirauha turvaten (vaalilain 56 § 2 mom.). Tilaan tulee voida sijoittaa tarpeellinen määrä pisteitä, joissa tarkastetaan äänestäjän henkilöllisyys, annetaan äänestyslippu ja otetaan äänestys vastaan. Tilan tulee olla siten mitoitettu ja järjestetty, että ruuhkaa ja jonoja syntyy mahdollisimman vähän.

Usein ruuhkat syntyvät siitä, että ennakkoäänestyspaikka on sijoitettu sellaiseen tilaan, johon mahtuu liian vähän äänestyskoppeja ja äänestyksen vastaanottopisteitä ja/tai siitä, että ennakkoäänestyspaikassa on muista syistä liian vähän vaalitoimitsijoita nimenomaan äänestyksen vastaanottopisteissä. Ennakkoäänestyksessä aikaa ei yleensä vie äänestäjän käynti äänestyskopissa, vaan sen jälkeinen asiointi vaalitoimitsijan kanssa (vaalitoimitsija leimaa äänestyslipun, lippu suljetaan vaalikuoreen, lähetekirje laaditaan ja allekirjoitetaan, vaalikuori ja lähetekirje suljetaan lähetekuoreen sekä äänioikeusrekisteriin tehdään merkintä siitä, että äänestäjä on äänestänyt). Kuntien tulee huolehtia siitä, että vastaanottopisteitä on riittävästi. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ennakkoäänestyspaikassa tulee olla riittävästi henkilöstöä ja että ennakkoäänestyspaikka sijoitetaan riittävän suureen tilaan, jotta äänestystoimitus sujuu äänestäjän kannalta mahdollisimman joutuisasti ja vaivattomasti.

Paloturvallisuus

Ennakkoäänestyspaikka on sijoitettava rakennuksessa niin, että rakennuksen poistumistiet pidetään esteettöminä. Poistumisteiden opasteita ei saa peittää. Järjestelyjen

asianmukaisuus on syytä tarvittaessa etukäteen varmistaa alueelliselta pelastusviranomaiselta.

Ennakkoäänestyspaikan aukiolopäivät ja -kellonajat

Vaalilain 47 §:n mukaan kotimaan yleinen ennakkoäänestyspaikka on ennakkoäänestystä varten avoinna kaikkina ennakkoäänestyksen ajanjakson päivinä, jollei kunnanhallituksen päätöksellä erityisistä syistä toisin määrätä. Erityinen syy voi olla lähinnä vain kunnan jonkin alueen tai taajaman vähäiseksi arvioitu äänestäjämäärä. Jokaisessa kunnassa tulisi kuitenkin olla vähintään yksi sellainen ennakkoäänestyspaikka, joka on avoinna jokaisena ajanjakson (8.-14.4.2015) päivänä. Tällaisen ennakkoäänestyspaikan lisäksi on mahdollista perustaa kunnan eri alueille ennakkoäänestyspaikkoja, jotka ovat auki vähemmän kuin seitsemän päivää.

Vaalilain 48 §:n mukaan kunnanhallitus määrää myös ennakkoäänestyspaikan päivittäiset aukioloajat, kuitenkin niin, että ennakkoäänestyspaikka ei saa olla avoinna arkipäivisin ennen kello 8 eikä kello 20 jälkeen eikä lauantaisin ja sunnuntaisin ennen kello 9 eikä kello 18 jälkeen. Hyväksi havaittu käytäntö on, että ainakin ennakkoäänestyksen ajanjakson kahtena viimeisenä päivänä yleinen ennakkoäänestyspaikka pidetään avoinna kello 20 saakka.

Viimeisimmissä vaaleissa on monissa kunnissa maaseudulla pyritty turvaamaan äänestysmahdollisuuksia perustamalla kirkonkylän lisäksi myös pienempiin kyliin yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja, jotka ovat avoinna lyhyehkön ajan liikkuvan ennakkoäänestyspaikan tavoin. Esimerkiksi eräässä kunnassa viimeisissä vaaleissa aikaisemman kirkonkylällä sijaitsevan yleisen ennakkoäänestyspaikan lisäksi kunta on perustanut eri kylille yhteensä kahdeksan lyhyen aukioloajan yleistä ennakkoäänestyspaikkaa.

Mahdollisimman pysyvät ennakkoäänestyspaikat

Ennakkoäänestyspaikkojen olisi hyvä pysyä samoina vaaleista toiseen. Näin edistetään sitä, että äänestäjät tietävät, missä äänestyspaikka on. Paikkojen lopettaminen tai siirtäminen taikka niiden vakiintuneiden aukioloaikojen muuttaminen ilman pakottavaa syytä saattaa aiheuttaa epätietoisuutta äänestäjien keskuudessa.

Tehokas tiedotus ja opastus

Kunnan on tehokkaasti tiedotettava kunnan alueella olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista. Käytännössä asian voi hoitaa kuulutuksin, julkaisemalla tiedot kunnan kotisivuilla, julisteilla kadunvarsimainostelineissa, sanomalehti-ilmoittelulla, sanomalehtijutuilla, koteihin jaettavilla tiedotteilla, kunnan kotisivuilla jne. Paikallisille tiedotusvälineille tulisi lähettää luettelo ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista.

Edellisten vaalien tapaan kullekin äänioikeutetulle lähetettävään ilmoituskorttiin liitetään äänestyspaikkarekisteristä koottava luettelo hänen oman vaalipiirinsä yleisistä ennakkoäänestyspaikoista.

Opastus ennakkoäänestyspaikalle tulee järjestää selkeästi esimerkiksi kadunvarsitauluin ja viitoituksin.

Miten liikkuva ennakkoäänestyspaikka käytännössä toteutetaan?

Liikkuva ennakkoäänestyspaikka voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavasti: rakennetaan äänestystila bussiin tai vastaavaan kulkuneuvoon, suunnitellaan päivittäinen reitti kellonaikoineen, tiedotetaan tehokkaasti bussin pysähdyspaikoista ja aikatauluista, minkä jälkeen toteutetaan reitti ja suoritetaan äänestys. Bussin jokainen pysähdyspaikka on tallennettava osoitteineen ja kellonaikoineen vaalitietojärjestelmään sisältyvään äänestyspaikkarekisteriin. Kunnan sisäinen tiedottaminen liikkuvan ennakkoäänestyspaikan pysähdyspaikoista on tärkeää siksin, että äänestäjille postitettavan ilmoitus-kortin liitteessä niitä ei erikseen mainita.

LIITE 2:**VAALIKOULUTUKSET 2015**

(Kaikki koulutustilaisuudet alkavat klo 9.30 ja päättyvät noin klo 15.30)

1. Helsingin ja Uudenmaan vaalipiiri

Aika: Perjantai 27.2.2015

Paikka: Tiedekeskus Heureka / Auditorio

Osoite: Tiedepuisto 1, 01300 VANTAA

2. Varsinais-Suomen vaalipiiri

Aika: Tiistai 24.2.2015

Paikka: Kokouskeskus Mauno / Presidentti-auditorio

Osoite: BioCity, Tykistökatu 6, 20520 TURKU

3. Satakunnan vaalipiiri

Aika: Keskiviikko 25.2.2015

Paikka: Porin kaupungintalo / Valtuustosal

Osoite: Hallituskatu 12, 28100 PORI

4. Hämeen vaalipiiri

Aika: Keskiviikko 18.2.2015

Paikka: Sokos Hotel Vaakuna / Vaakuna-sali

Osoite: Possentie 7, 13200 HÄMEENLINNA

5. Pirkanmaan vaalipiiri

Aika: Tiistai 17.2.2015

Paikka: Tampere-talo / Studio-auditorio

Osoite: Yliopistonkatu 55, 33100 TAMPERE

6. Kaakkois-Suomen vaalipiiri

Aika: Perjantai 20.2.2015

Paikka: Konsertti- ja kongressikeskus Mikaeli / Kamarimusiikkisali

Osoite: Sointukatu 1, 50100 MIKKELI

7. Savo-Karjalan vaalipiiri

Aika: Tiistai 24.2.2015

Paikka: Itä-Suomen yliopisto, Kuopion kampus / Tietoteknia

Osoite: Savilahdentie 6, 70210 KUOPIO

8. Vaasan vaalipiiri

Ruotsinkielinen:

Aika: torstai 5.3.2015

Paikka: Radisson Blue Royal Hotel / Kokoustila 13-15

Hovioikeudenpuistikko 18, 65100 VAASA

Suomenkielinen:

Aika: perjantai 6.3.2015

Paikka: Radisson Blue Royal Hotel / Auditorio Gloria 2

Osoite: Hovioikeudenpuistikko 18, 65100 VAASA

9. Keski-Suomen vaalipiiri

Aika: Tiistai 3.3.2015

Paikka: Cygnaeustalo, 2. krs / Anni ja Helmi

Osoite: Cygnaeuksenkatu 1, 40100 JYVÄSKYLÄ

10. Oulun vaalipiiri

Aika: Perjantai 27.2.2015

Paikka: Tiedekeskus Tietomaa / Auditorio

Osoite: Nahkatehtaankatu 6, 90100 OULU

11. Lapin vaalipiiri

Aika: Perjantai 20.2.2015

Paikka: Kaupungintalo / Valtuustosali

Osoite: Hallituskatu 7, 96100 ROVANIEMI

LIITE 3:

Eräitä määräaikoja eduskuntavaaleissa 19.4.2015

Ajankohta	³	Toimija	Toimenpide	Vaalilaki
Alkuvuosi 2013		Valtuusto	Kunnan keskusvaalilautakunnan asettaminen	13 § 1 ja 3 mom.
Huhtikuu 2014 viimeistään		Valtuusto	Äänestysaluejaon muuttaminen tarvittaessa ja muutoksesta ilmoittaminen maistraatille	8 § 1 ja 2 mom.
19.10.2014 aikaisintaan		Ehdokas	Ehdokkaan vaalirahoituksella katettavien eduskuntavaalien vaalikampanjan toteuttamiskulujen aiheutuminen alkaa	⁴
19.10.2014 aikaisintaan		Puolue	Eduskuntavaalien kampanja-aika alkaa	⁵
Marraskuu 2014		Valtioneuvosto	Kansanedustajien paikkojen jako vaalipiirien kesken [väestötietojärjestelmässä 31.10.2014 olevien tietojen mukaan]	6 §
Hyvissä ajoin		Aluehallintovirasto	Vaalipiirilautakuntien asettaminen	11 § 1 ja 2 mom.
Hyvissä ajoin		Valtioneuvosto	Asetus eduskuntavaaleissa ennakkoäänestyspaikkoina olevista Suomen edustustoista ja niiden toimipaikoista	9 § 1 mom. 2) kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Kunnassa olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista päättäminen	9 § 1 mom. 1) kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Ennakkoäänestyspaikkoina olevien sosiaalihuollon toimintayksiköiden määrääminen	9 § 1 mom. 3) kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Vaalipäivän äänestyspaikoista päättäminen	9 § 3 mom.
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien asettaminen	15 §

³ Järjestysnumero osoittaa, monentenako päivänä ennen tai jälkeen vaalipäivän toimenpide vaalilain (714/1998) mukaan on suoritettava.

⁴ L ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) 2 § 1 mom.

⁵ Puoluelaki (683/2010) 8 § 3 mom.

Perjantai 23.1.2015 viimeistään		Keskusvaalilautakunta	Keskusvaalilautakunnan yhteys- tietojen ilmoittaminen Väestö- rekisterikeskukselle vaalitietojär- jestelmän kautta	13 § 4 mom.
Perjantai 23.1.2015 viimeistään ⁶		Kunnanhallitus/ keskusvaalilautakunta	Kunnan yleisten ennakkoään- estyspaikkojen tietojen ilmoittami- nen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmän kautta	9 § 4 mom.
Perjantai 23.1.2015 viimeistään		Kunnanhallitus/ keskusvaalilautakunta	Kunnan vaalipäivän äänestys- paikkojen tietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaali- tietojärjestelmän kautta	9 § 4 mom.
Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Tiedottaminen kunnan alueella olevista ennakkoäänestyspaikois- ta ja vaalipäivän äänestyspaikois- ta	49 § 1 mom. ja 67 § 3 mom.
Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Vaalitoimitsijoiden määrääminen kotimaan yleiseen ennakkoään- estyspaikkaan	17 § 2 mom.
Hyvissä ajoin		Suomen edustuston päällikkö	Vaalitoimitsijan määrääminen ulkomailla olevaan yleiseen en- nakkoäänestyspaikkaan	17 § 2 mom.
Hyvissä ajoin		Suomalaisen laivan päällikkö	Vaalitoimitsijan määrääminen laivaaänestystä varten	17 § 2 mom.
Hyvissä ajoin		Oikeusministeriö	Tiedottaminen yleisistä ennakko- äänestyspaikoista ja äänes- tysajoista niissä	49 § 3 mom.
Perjantai 27.2.2015 kello 24	51.	Maistraatit	Äänioikeusrekisterin tietojen määräytyminen	18 § 2 ja 3 mom.
Maanantai 2.3.2015 viimeistään	48.	Vaalipiirilautakunta	Päätös ehdokashakemusten vas- taanottojärjestelyistä Päätöksestä on laadittava kuulut- tus, joka on annettava tiedoksi puolueiden ilmoittamille vaa- liasiamiehille, pantava nähtäville vaalipiirilautakunnan kokous- huoneistossa ja julkaistava viral- lisessa lehdessä	34 §

⁶ Vaalilain mukainen viimeinen ajankohta olisi perjantai 27.2.2015, mutta oikeusministeriön kirjeestä 1.10.2014 OM 27/51/2014 ilmenevästä syystä (jokaiselle äänioikeutetulle postitettavaan ilmoituskorttiin liitetään luettelo äänioikeutetun omassa vaalipiirissä olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista osoitteineen ja aukioloaikoineen) johtuen ilmoitukset tulee tehdä viimeistään 23.1.2015.

Maanantai 2.3.2015 viimeistään	48.	Oikeusministeriö	Puoluekisteriin merkittyjen puolueiden ja niiden nimenkirjoittajien ilmoittaminen vaalipiirilautakunnille	32 §
Maanantai 2.3.2015 viimeistään	48.	Puolue	Vaaliasiamiehen ja hänen varamiehensä ilmoittaminen vaalipiirilautakunnalle	120 § 4 mom.
Keskiviikko 4.3.2015 viimeistään	46.	Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisterin perustaminen	18 § 1 mom.
Maanantai 9.3.2015	41.	Maistraatit	Äänioikeusrekisterin nähtävänäpidon aloittaminen maistraateissa ja mahdollisissa muissa Väestörekisterikeskuksen määrittämissä paikoissa	23 § 1 mom.
Tiistai 10.3.2015 ennen kello 16	40.	Vaaliasiamies	Ehdokashakemus sekä ilmoitus vaaliliitosta ja ilmoitus yhteislistasta annettava vaalipiirilautakunnalle	121 §, 123 § ja 125 § 1 mom.
Maanantai 16.3.2015	34.	Vaalipiirilautakunta	Ehdokashakemusten tarkastaminen ja mahdolliset huomautukset vaaliasiamiehille Puolueiden, yhteislistojen ja valitsijayhdistysten keskinäisen järjestyksen määrittäminen ehdokaslistojen yhdistelmää varten	36 § 37 §
Keskiviikko 18.3.2015 ennen kello 16	32.	Vaaliasiamies	Ehdokashakemuksen ja siihen liitettyjen asiakirjojen oikaiseminen ja täydentäminen tarvittaessa	38 §
Keskiviikko 18.3.2015 kello 16 jälkeen	32.	Vaalipiirilautakunta	Määräaikana saapuneiden ehdokashakemusten uudelleen käsitteleminen ja päätökset vaaliliittoja ja yhteislistoja koskevien ilmoitusten johdosta	39 §
Torstai 19.3.2015 ennen kello 12	31.	Vaaliasiamies	Puolueen tai valitsijayhdistyksen, jonka ilmoitusta vaaliliittoon tai yhteislistaan liittymisestä ei ole hyväksytty, ehdokashakemuksen peruutus	40 § 2 mom.
Torstai 19.3.2015 ennen ehdokaslistojen yhdistelmän laatimista	31.	Vaalipiirilautakunta	Ehdokashakemusten ratkaisemisen jälkeen tehtävät päätökset ehdokkaan jättämisestä pois ehdokaslistojen yhdistelmästä tai ehdokashakemuksen peruutuksen johdosta	40 §

Torstai 19.3.2015 viimeistään klo 16 aloitettavassa kokouksessa	31.	Vaalipiirilautakunta	Ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen	41 §
Torstai 19.3.2015	31.	Vaalipiirilautakunta	Ehdokkaista ehdokaslistojen yhdistelmässä olevien tietojen sekä lisäksi iän vaalipäivänä ja henkilötunnuksen merkitseminen valtakunnalliseen ehdokasrekisteriin	43 § 2 mom.
Ehdokaslistojen laatimisen jälkeen		Ehdokas	Vapaaehtoisen ennakoilmoituksen toimittaminen Valtiontalouden tarkastusvirastolle vaalirahoituksesta ja vaalikampanjan kuluista	⁷
Torstai 26.3.2015 viimeistään	24.	Väestörekisterikeskus	Ilmoituskorttien lähettäminen niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa	21 § 4 mom.
Keskiviikko 1.4.2015	18.	Vaalitoimitsija	Ennakoäänestyksen aloittaminen suomalaisessa laivassa	47 § 1 mom.
Tiistai 7.4.2015 ennen kello 16	12.	Äänioikeutettu tai muu henkilö	Äänioikeusrekisteriä koskevan oikaisuvaatimuksen tekeminen maistraatille	24 § 1 mom. ja 189 § 2 mom.
Tiistai 7.4.2015 viimeistään	12.	Maistraatti	Oikaisuvaatimuksen ratkaiseminen	25 § 1 mom. ja 189 § 2 mom.
Viipymättä maistraatin päätöksen jälkeen		Maistraatti	Oikaisuvaatimukseen annettujen päätösten antaminen tiedoksi asianosaisille ja, jos päätös sisältää sen, että henkilö otetaan äänioikeusrekisteriin, ilmoituskortin lähettäminen.	25 § 2 mom.
Tiistai 7.4.2015	12.	Maistraatti	Oikaisuvaatimuksen ratkaisemisesta aiheutuvat merkinnät äänioikeusrekisteriin	25 § 1 mom.

⁷ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 11 §

Tiistai 7.4.2015	12.	Maistraatti	Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin itseoikaisuna tekemän päätöksen johdosta henkilön, joka oikeudettomasti on jäänyt äänioikeusrekisteristä pois, lisääminen äänioikeusrekisteriin, tai henkilön, joka on oikeudettomasti otettu rekisteriin, merkitseminen siihen äänioikeutta vailla olevaksi, taikka rekisterissä olevan virheellisen merkinnän korjaaminen.	26 § 1 mom.
Viipymättä		Väestörekisterikeskus/ maistraatti	Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin itseoikaisuna tehdyn päätöksen toimittaminen tiedoksi asianosaiselle ja ilmoituskortin lähettäminen	26 § 2 ja 3 mom.
Viimeistään seitsemäntenä päivänä päivästä, jona asianosainen on saanut päätöksen tiedoksi tai päätös julkaistu virallisessa lehdessä		Oikaisuvaatimuksen tekijä	Valitus hallinto-oikeudelle maistraatin päätöksestä, jolla oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta, ja valitus Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin päätöksestä, jolla henkilö on 26 §:n 2 momentin nojalla on merkitty äänioikeusrekisteriin äänioikeutta vailla olevaksi	27 § 1 mom.
Tiistai 7.4.2015	12.	Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisteri on lainvoimainen	28 § 1 mom.
Tiistai 7.4.2015 ennen kello 16 viimeistään	12.	Äänioikeutettu, joka haluaa kotiaänestyksen	Ilmoittautuminen kunnan keskusvaalilautakunnalle	55 §
Keskiviikko 8.4.2015	11.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Ennakkoäänestyksen aloittaminen kotimaassa ja Suomen edustustoissa sekä kotiaänestyksen aloittaminen	47 § 1 mom.
Lauantai 11.4.2015	8.	Vaalitoimitsijat	Ennakkoäänestyksen lopettaminen ulkomailla	47 § 1 mom.
Tiistai 14.4.2015	5.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Ennakkoäänestyksen lopettaminen kotimaassa ja kotiaänestyksen lopettaminen	47 § 1 mom.

Keskiviikko 15.4.2015 kello 18 alkaen ⁸	4.	Oikeusministeriö	Vaaliluetteloiden tulostaminen äänioikeusrekisteristä äänestys- alueittain ja niiden toimittaminen kuntien keskusvaalilautakunnille	71 § 1 mom.
Perjantai 17.4.2015 kello 19	2.	Keskusvaalilautakunta	Ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen siten, että perjan- taina 15.4.2011 ennen kello 19 saapuneet ennakkoäänestysasia- kirjat ehditään käsitellä	63 § 1 mom.
Lauantai 18.4.2015 viimeistään	1.	Ehdokas	Vapaaehtoisen ennakkoilmoituk- sen toimittaminen Valtiontalou- den tarkastusvirastolle vaalira- hoituksesta ja vaalikampanjan kuluista	⁹
Sunnuntai 19.4.2015 kello 9-20	VP	Vaalilautakunta	Vaalipäivän äänestys	68 § ja 107 § 1 mom.
Sunnuntai 19.4.2015 aikaisintaan kello 15 tai erityisestä syystä kello 12	VP	Vaalipiirilautakunta	Ennakkoäänten laskeminen	86 § 1 mom.
Sunnuntai 19.4.2015 kello 20 jälkeen	VP	Vaalilautakunta	Alustava ääntenlaskenta	78 §
Maanantai 20.4.2015 viimeistään kello 12	1.	Vaalipiirilautakunta	Vaalipäivänä annettujen äänten tarkastuslaskenta	87 § 1 mom.
Keskiviikko 22.4.2015 viimeistään kello 18 aloi- tettavassa kokouksessa	3.	Vaalipiirilautakunta	Vaalien tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen, valtakirjojen laatiminen ja toimittaminen eduskuntaan annettavaksi vali- tuille sekä tiedottaminen vaalien tuloksesta	94 §
Sunnuntai 3.5.2015 viimeistään		Ehdokas	Ehdokkaan vaalirahoituksella katettavien eduskuntavaalien vaalikampanjan toteuttamiskulu- jen aiheutuminen päättyy	¹⁰
Sunnuntai 3.5.2015 viimeistään		Puolue	Eduskuntavaalien kampanja-aika päättyy	¹¹
Vaalien tuloksen tultua lainvoimaiseksi		Oikeusministeriö	Arkistotulosteiden ottaminen äänioikeusrekisteristä	29 § 3 mom.

⁸ Tulostamisen valmistelujen vuoksi äänioikeusrekisteri suljetaan käyttäjiltä tuntia ennen vaalilain 71 § 1 momentissa säädettyä määräaika.

⁹ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 11 §.

¹⁰ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 2 § 1 mom.

¹¹ Puoluelaki 8 § 3 mom.

Arkistotulosteiden ottamisen jälkeen		Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisterissä olevien tietojen hävittäminen	29 § 3 mom.
Maanantai 22.6.2015 viimeistään		Kansanedustaja ja varaedustaja	Vaalirahoitusilmoituksen tekeminen Valtiontalouden tarkastusvirastolle	¹²
Viimeistään 31.12. vaalikauden kaikkina vuosina tarvittaessa		Kansanedustaja ja varaedustaja (tarvittaessa)	Jälki-ilmoituksen toimittaminen vaalirahoituksesta Valtiontalouden tarkastusvirastolle	¹³

¹² L ehdokkaan vaalirahoituksesta 5 ja 8 §.

¹³ L ehdokkaan vaalirahoituksesta 11 a §.